

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра трудового, екологічного та аграрного права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ
ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ У СФЕРІ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма Правоохоронна діяльність

Спеціальність 262 Правоохоронна діяльність

Галузь знань 26 Цивільна безпека

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 4 від 28 листопада 2025 р.

м. Івано-Франківськ - 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Правове регулювання дозвільної системи у сфері природокористування
Викладач (-і)	Яремак Зоряна Василівна, к.ю.н., доц., проф. кафедри трудового, екологічного та аграрного права
Контактний телефон викладача	(0342) 507822
Е-mail викладача	zoriana.yaremak@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	<p>Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://ktetap.pnu.edu.ua/інформація-щодо-навчального-процесу-2/</p> <p>Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту або classroom, зокрема, що стосується виконання індивідуальних науково-дослідних завдань..</p>
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Правове регулювання екологічних, в тому числі природноресурсових відносин, пов'язане головним чином із заборонами, обов'язками, приписами, обмеженнями, спрямованими на захист загального суспільного інтересу в збереженні довкілля та природних багатств. У системі адміністративних механізмів регулювання охорони і використання природних ресурсів окреме місце займають дозвільні процедури, з дією яких пов'язане виникнення відносин спеціального природокористування. Як зазначається в ст. 38 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» «...в порядку спеціального використання природних ресурсів громадянам, підприємствам, установам і організаціям надаються у володіння, користування або оренду природні ресурси на підставі спеціальних дозволів, зареєстрованих у встановленому порядку, за плату для здійснення виробничої та іншої діяльності, а у випадках, передбачених законодавством України, - на пільгових умовах». Порядок надання дозволів на здійснення спеціального використання природних ресурсів регулюється природоресурсним законодавством. З прийняттям Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», який визначає правові та організаційні засади функціонування дозвільної системи у сфері господарської діяльності, дозвільні механізми природокористування перейшли під його регулювання, зберігши при цьому свою специфіку.</p> <p>Навчальна дисципліна «Правове регулювання дозвільної системи у сфері природокористування» є складовою освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів та спрямована на поглиблення та удосконалення теоретичних знань і практичних вмінь та навичок щодо самостійного розв'язання завдань, пов'язаних із правовим регулюванням дозвільної системи в сфері спеціального природокористування. Вивчення цієї дисципліни закладає основи для формування навичок застосування нормативних приписів на практиці при розробці та забезпеченні юридичного супроводу господарської та іншої діяльності щодо використання природних ресурсів; розуміння, застосування та набуття практичних вмінь роботи адміністраторів центрів надання адміністративних послуг; розв'язання практичних конфліктних ситуацій щодо відмови у наданні, анулювання природоресурсних дозволів, припинення права природокористування.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	

Метою навчальної дисципліни «Правове регулювання дозвільної системи у сфері природокористування» є формування у студентів необхідних юридичних знань щодо розуміння сутності, особливостей дозвільної системи в сфері використання природних ресурсів, знання різновидів, порядку надання документів дозвільного характеру у відносинах використання природних ресурсів, з'ясування специфіки суб'єктного складу дозвільних відносин, розмежування етапів дозвільної процедури та конкретних дій, що реалізуються суб'єктами в рамках кожного з них з метою належного використання відповідних положень в правозастосовній та правоохоронній діяльності.

Завданнями вивчення дисципліни є набуття студентами знань та розуміння змісту положень законодавства, що визначає дозвільну систему у відносинах використання природних ресурсів в Україні, формування умінь та навичок щодо самостійного прийняття рішень а також вчинення дій, пов'язаних з реалізацією відповідних нормативних приписів, а саме, отримання документів дозвільного характеру, попередження, припинення порушень вимог дозвільної процедури, умов та підстав надання і використання природоресурсних дозволів.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК2. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні компетентності:

СК1. Усвідомлення функцій держави у сфері природокористування, способів та механізмів реалізації цих функцій.

СК3. Здатність до критичного мислення та системного аналізу правових явищ.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел.

СК5. Здатність визначати придатні для юридичного аналізу факти, систематизувати одержані результати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК8. Здатність ефективно застосовувати сучасну техніку та інформаційні технології, використовувати технічні засоби, спеціалізовані інформаційні пошукові системи, бази та банки даних, а також відповідне програмне забезпечення для захисту екологічних прав людини, власності на природні ресурси, суспільних відносин від протиправних посягань. СК10. Здатність до аналізу та оцінки причин, умов та факторів, що впливають на вчинення кримінальних та адміністративних правопорушень у галузі використання природних ресурсів.

Програмні результати навчання:

РН3. Розуміти та професійно застосовувати понятійний апарат.

РН4. Формулювати і перевіряти гіпотези, виокремлювати юридично значущі факти, виявляти причинно-наслідкові зв'язки в діях і явищах для прийняття оптимального рішення в конкретних ситуаціях.

РН10. Виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

РН11. Знати і розуміти сучасні правові доктрини, цінності і принципи функціонування національної правової системи.

РН16. Застосовувати превентивні та примусові заходи, спрямовані на усунення загроз публічним, державним та приватним екологічним інтересам, які виникли або можуть виникнути внаслідок учинення кримінальних екологічних та адміністративних екологічних правопорушень.

PH17. Використовувати методи та засоби забезпечення дотримання екологічних прав та інтересів, здійснювати заходи щодо попередження та припинення загроз екологічній безпеці держави.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
6	262 Правоохоронна діяльність	3	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.

Модуль I. Загальна частина

Тема 1. Суть і особливості дозвільної системи у сфері використання природних ресурсів	2	2	6
Тема 2. Природоресурсні дозволи: поняття, особливості, види	-	2	6
Тема 3. Дозвільна процедура: поняття, особливості, суб'єкти, стадії	2	2	8

Модуль II. Особлива частина

Тема 4. Дозвільна система у відносинах надрокористування	2	2	8
Тема 5. Дозвільна система у відносинах лісокористування та використання природних рослинних ресурсів	2	2	8
Тема 6. Дозвільна система у відносинах водокористування	2	2	8
Тема 7. Дозвільна система у відносинах використання об'єктів тваринного світу	2	2	8
Тема 8. Дозвільна система у відносинах використання природних ресурсів у межах спеціальних природоохоронних територій	-	4	8
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання курсу	Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, введеним в дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19.05.2023 р. № 309 https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf , а також Методичними рекомендаціями до порядку оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті (далі - МРПОУ), затвердженими Вченою радою навчально-наукового
-----------------------------------	---

	<p>юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 13 від 27.06.2024 р.) https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2024/11/metodychni-rekomendatsii-pro-poriadok-otsiniuvannia-uspishnosti.pdf</p>
Вимоги до письмової роботи	<p>Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма студентами <u>одної письмової модульної контрольної роботи</u>. Робота виконується на 8 семінарському занятті.</p> <p>На контрольну вноситься 2 описових завдання, які оцінюються по 10 балів, питання порівняльного характеру (10 балів), 2 тестові запитання (по 5 балів) та задача (10 балів). Максимальний бал за контрольну становить 50.</p> <p><u>За бажанням (для отримання додаткових до 10 балів)</u> студенти можуть виконувати індивідуальні завдання за темою відповідного семінарського заняття (5 балів) та/або наукову роботу (максимально 10 балів). Види, приклади підготовки та критерії оцінювання індивідуальних завдань <i>розміщені на сайті кафедри</i></p>
Семінарські заняття	<p>Завдання для семінарських занять визначені у методичних вказівках, що розміщені на сайті кафедри та на сайті дистанційного навчання https://d-learn.pnu.edu.ua/</p> <p>Максимальна кількість балів за семінарські заняття – 45 (пп. 2.6.1–2.6.2 МРПОУ).</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються МРПОУ. Студенту виставляється залік на останньому занятті за умови виконання всіх видів робіт, передбачених навчальною програмою. Наявність хоча б одного пропущеного і невідпрацьованого семінарського заняття є підставою для не виставлення заліку (пп. 3.2.2 МРПОУ).</p>
Підсумковий контроль	<p><u>Підсумковий контроль</u> – залік у письмовій формі.</p> <p>Для студентів, які не мають заборгованостей та отримали мінімальну кількість балів не менше 50, залік виставляється на останньому семінарському занятті відповідно до МРПОУ.</p> <p>Для студентів, у яких на момент виставлення заліку були заборгованості, залік проводиться письмово, після усіх відпрацювань. На залік вноситься 2 описових завдання, які оцінюються по 40 балів, 4 тестових завдань, які оцінюються по 5 балів. Максимальний бал за залік становить 100 балів.</p> <p>Підсумковий бал складається з суми підсумкового балу за семінарські заняття (максимально 45 балів), балу за підсумкову модульну контрольну роботу (максимально 50 балів) та балу за самостійну роботу (максимально 5 балів, пп. 2.6.3 МРПОУ). Бал за індивідуальну роботу та/або участь у науковій роботі (максимально 10 балів) є додатковим балом, який додається до підсумкового семестрового балу (пп. 2.6.1 МРПОУ). Підсумковий бал становить максимальну 100 балів (пп. 2.6.1–2.6.3 МРПОУ).</p>
7. Політика навчальної дисципліни	
<p><u>Письмові роботи:</u></p> <p>Планується виконання студентами обов'язкових та додаткових декількох видів письмових робіт: обов'язкової письмової контрольної роботи, тестових завдань за темами, винесеними на самостійне опрацювання (перелік міститься в Методичних вказівках і завданнях для підготовки до семінарських (практичних) занять), письмових експрес-опитувань на семінарських заняттях тощо, а також додаткових письмових</p>	

індивідуальних завдань, наукових робіт (за вибором студента).

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, визначених Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>, усвідомлюючи наслідки порушення. Реагування на порушення академічної доброчесності здійснюється відповідно до встановлених процедур https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/05/pr.01.1.1-08_2024-protsedura_8_universytet.pdf.

Відвідування занять

Очікується, що всі студенти відвідають лекції та семінарські заняття. Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття (абз. 1. пп. 3.1.2 МРПОУ). За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (абз. 2. пп. 3.1.2 МРПОУ).

Неформальна освіта

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf.

Визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти здійснюється одноосібним рішенням директора за умови, що назви освітніх компонент ідентичні або мають незначну стилістичну розбіжність; співпадає загальний обсяг годин (кредитів ЄКТС); співпадають компетентності та програмні результати навчання з дисципліни / дисциплін та результатів неформальної освіти або на підставі висновку експертної комісії кафедри.

8. Рекомендована література

1. Екологічне право: підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / за ред. А. П. Гетьмана. Харків: Право, 2019. https://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/734/3_Ekologichne%20pravo_Pidruchnik_vnutri.pdf
2. Екологічне право України. Академічний курс: підручник / за заг. ред. Ю. С. Шемшученка. Київ: ТОВ "Видавництво "Юридична думка", 2008.
3. Кобецька Н. Р. Дозвільне і договірне регулювання використання природних ресурсів в Україні: питання теорії та практики: монографія. Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, 2016. <http://personal.pu.if.ua/depart/nadiia.kobetska/resource/file/%D0%BC%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F%20%D0%9A%D0%BE%D0%B1%D0%B5%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B0.pdf>
4. Про адміністративні послуги: науково-практичний коментар до Закону України / за заг. ред. В. П. Тимощука. К.: ФОРМ О. М. Москаленко, 2013. http://pravo.org.ua/files/Adminposlугy/Komentar_Final_.pdf
5. Закон України «Про адміністративну процедуру»: загальні прозорі правила взаємодії між державою та громадянами й бізнесом. Посібник для публічних службовців. Київ,

2022. <https://minjust.gov.ua/files/general/2022/10/20/20221020092133-70.pdf>

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичному посібнику, розміщеному на сторінці кафедри та наданих студентам на першому навчальному занятті.

Викладач:

к.ю.н., доц. Зоряна ЯРЕМАК